

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžo/38/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013200403
Dátum vydania rozhodnutia:	19.05.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Milučký
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7013200403.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a zo sudcov JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Ivana Rumanu v právnej veci navrhovateľa: Z.W., ul. U., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov, Slovenská 40, Prešov, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 3N 166/12 zo dňa 22. februára 2013, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/14/2013-45 zo dňa 11. februára 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/14/2013-45 zo dňa 11. februára 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. 3N 166/12 zo dňa 22. februára 2013 podľa § 250q ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu (ďalej aj „Centrum“) sp. zn. 3N 166/12 zo dňa 22.02.2013, ktorým bolo rozhodnuté o žiadosti navrhovateľa, ako žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci tak, že navrhovateľovi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci s poukazom na § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“). Odporca tak rozhodol z dôvodu, že nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, čím žiadateľ nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že v priebehu konania bolo jednoznačne preukázané, že v danom

pripade, kedže nárok žalobcu uplatnený na Okresnom súde v Prešove, je potrebné považovať za nárok uplatnený podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) na náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom, nebol naplnený základný predpoklad pre súdne konanie, a síce predbežné prerokovanie tohto nároku s príslušným orgánom v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Zo žiadosti ani žiadneho z navrhovateľom predložených dôkazov nevyplýva, žeby navrhovateľ na príslušný orgán podal žiadosť o predbežné prerokovanie tohto nároku, resp. žeby tejto jeho žiadosti nebolo či už čiastočne alebo úplne vyhovené. Vychádzajúc z uvedeného je potrebné jeho žalobu podanú v tejto súvislosti na Okresný súd v Prešove považovať za predčasne podanú. Pokiaľ sa odporca v napadnutom rozhodnutí zaoberal aj hodnotením odôvodnenosti navrhovateľom napádaného postupu Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava, krajský súd uvedené považoval za nadbytočné a neopodstatnené, pretože týmto je oprávnený sa meritorne zaoberať všeobecný súd v uvedenom konaní za predpokladu, že by boli pre toto konanie splnené zákonné podmienky. Vychádzajúc z uvedeného, krajský súd považoval námietky navrhovateľa obsiahnuté v podanom návrhu (neopodstatnenosť a protiprávnosť postupu Sociálnej poisťovne - ústredie Bratislava, pochybnosť o nezaujatosti vedúceho kancelárie Centra právnej pomoci v Prešove) za právne irelevantné.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/14/2013-45 zo dňa 11.02.2014 zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie s tým, že odporca opätovne posúdi žiadosť navrhovateľa o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci z hľadiska splnenia podmienok ustanovených v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. Uviedol, že v prejednávanej veci mu odporca nepriznal nárok na bezplatnú právnu pomoc poskytovanú podľa zákona č. 327/2005 Z.z., a to v občianskoprávnom spore vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29C/48/2011 a vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7C/152/2011. Predmetom sporu je podaná žaloba v právnej veci o zaplatenie 233,81 €, súdneho poplatku v sume 66,39 € a sumy, ktorá tvorí výživné, ktoré navrhovateľ nezákonne platil od 23.04.2008 až doposiaľ, ako odškodné za popieranie navrhovateľových ústavných práv (nemajetková ujma) vo výške 30.000 €, a to z titulu neoprávneného peňažného prospechu štátu - Slovenskej republiky - Sociálnej poisťovne, ústredie, ktorá navrhovateľovi podľa jeho názoru nezákonne zrážala výživné z jeho invalidného dôchodku, keď už právny nárok na jeho vymáhanie zanikol v zmysle príslušných súdnych rozhodnutí a právnych predpisov, ktoré sú aj súčasťou administratívneho spisu odporcu. Poukázal tiež na ustanovenia § 3 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 6a ods. 1, § 8, § 25 zákona č. 327/2005 Z.z. a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Spornou skutočnosťou v prejednávanej veci je otázka posúdenia, či vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov a Okresnom súde Bratislava I, možno vo vzťahu k navrhovateľovi konštatovať zrejmu bezúspešnosť (§ 8 zákona č. 327/2005 Z.z.), ktorá ho vylučuje z poskytnutia právnej pomoci poskytovanej odporcom podľa zákona č. 327/2005 Z.z. Posudzovanie splnenia zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa § 6 zákona č. 327/2005 Z.z. je výsledkom správnej úvahy správneho orgánu, k čomu sa nevyžaduje vykonávanie dokazovania podľa § 120 a nasl. O.s.p. ohľadne samotného nároku (uplatneného práva), o ktorom sa rozhoduje v základnom konaní, v ktorom žiadateľ žiada o poskytnutie právnej pomoci. Poukázal tiež na § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“). Orgán verejnej správy sa v prejednávanom prípade zaoberal posudzovaním otázky zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže zákon ustanovil ako jednu z podmienok pre možnosť priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Posúdenie tejto otázky patrí do právomoci odporcu, ktorý musí každú vec posudzovať individuálne, a to s prihliadnutím na osobitosti v jednotlivých prípadoch. Je možné, že záver odporcu o bezúspešnosti sporu nemusí byť vždy totožný s následným rozhodnutím príslušného súdu, do právomoci ktorého patrí rozhodovať vo veci samej.

Skutočnosť rozhodujúca pre vyslovenie záveru o zrejmej bezúspešnosti navrhovateľa v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov a Okresného súdu Bratislava I je podľa názoru navrhovateľa nespôsobilá, čo nepriamo potvrdil aj Krajský súd v Košiciach keď v napadnutom rozsudku uviedol: „pokiaľ sa odporca v

napadnutom rozhodnutí zaoberal aj hodnotením odôvodnenosti navrhovateľom napádaného postupu Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava, súd uvedené považuje za nadbytočné a neopodstatnené, pretože týmto je oprávnený sa meritórne zaoberať všeobecný súd v uvedenom konaní za predpokladu, že by boli pre toto konanie splnené zákonné podmienky.“ Týmto si krajský súd podľa názoru navrhovateľa sám odporuje, pretože na podanie právne kvalifikovanej žaloby na náhradu škody a jej presné vyčíslenie, spôsobenej navrhovateľovi orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom, navrhovateľ potrebuje právneho zástupcu, aby mu táto nebola, ako predchádzajúce podané žaloby a žiadosti - zamietnutá ako nekvalifikovaná, bez podstatných náležitostí. Navrhovateľ uviedol, že sám nevie napísať kvalifikované právne podanie. Navrhovateľ uviedol, že všetky ostatné zákonné predpoklady podľa zákona č. 327/2005 Z.z. podľa odporcu spĺňa, čo nikde nie je spochybnené. Poukázal na to, že je v sociálnej a materiálnej núdzi, je invalidný dôchodca s vážnymi zdravotnými problémami, ktorý sa v dôsledku chyby štátneho orgánu - Sociálnej poisťovne, dostal do komplikovanej životnej situácie (finančnej, rodinnej a sociálnej), ktorá ho doviedla takmer k bezdomovectvu, a dôsledkom ktorej sú v súčasnosti ešte neskončené početné súdne konania (momentálne sa nachádza v takej situácii, že si nemôže dovoliť ani zaplatiť lístok na autobus, resp. vlak, aby sa mohol dostať na súdne pojednávanie, resp. na iný orgán verejnej moci, aby sa pokúsil obhájiť svoje stanoviská v daných veciach). Taktiež nemá finančné prostriedky na zabezpečenie si akejkoľvek kvalifikovanej právnej pomoci, čím mu je odopretý princíp tzv. vyššej spravodlivosti. Z uvedených dôvodov sú jeho podania zamietané ako nekvalifikované a nedostatočne právne odôvodnené, čím sa dostáva do nekonečnej špirály komplikovaných podaní.

V danej veci vidí porušenie zákona a ústavy zo strany štátu - Sociálnej poisťovne najmä v tom, že táto i napriek snahe navrhovateľa o dodržanie všetkých zákonných povinností, kedy mu bolo v dôsledku exekučných príkazov pravidelne a mesačne z jeho invalidného dôchodku sťahované dlžné výživné na obe maloleté deti až do ich úplného uhradenia, táto i po tejto dobe ich úhrady v dlžnej sume, napriek existencii rozsudku o zrušení navrhovateľových vyživovacích povinností súdom, ktoré zaslal Sociálnej poisťovni na vedomie, ako aj napriek podaniu súdneho exekútora, kde žiadal Sociálnu poisťovňu, aby do vydania rozsudku súdu o zrušení výživného, zrážky nevykonávala a ukladala ich iba do depozitu, ako aj napriek kontaktovaniu Sociálnej poisťovne a oznámeniu jej týchto skutočností navrhovateľom osobne, zrážky naďalej svojvoľne a bez existencie exekučných príkazov neoprávnene poukazovala na zaostané výživné pre syna, ktorý už nadobudol plnoletosť. Na základe tohto sa navrhovateľ dostal do finančnej aj psychickej tiesne, čo mu spôsobilo zhoršenie jeho zdravotného stavu. V tejto súvislosti poukázal aj na Komentár Prof. JUDr. Jána Mazáka PhD. k Exekučnému poriadku (§ 68), podľa ktorého: „vykonávanie exekúcie zrážkami z príjmu sa nekončí formálnym procesným úkonom exekútora alebo platiteľa, ale faktickým ukončením vykonávania zrážok v predpísanom rozsahu, preto nie je potrebné, aby exekútor alebo povinný osobne žiadali o ich zastavenie.“ Neobstoí preto ani tvrdenie Sociálnej poisťovne, že táto nevedela, že už nemá navrhovateľovi zrážky zrážať po splnení jeho záväzku, lebo jej súdny exekútor nepredložil uznesenie o zastavení exekúcie. V tejto súvislosti podal už niekoľko sťažností napr. na Slovenskú komoru exekútorov, Ministerstvo spravodlivosti SR.

Záverom poukázal na čl. 13 ods. 2, 3 a 4 Ústavy SR a uviedol, že pre potreby posúdenia žiadosti o právnu pomoc je bezúspešnosť sporu skúmaná len povrchne a nie je úlohou Centra právnej pomoci a ani súdu v správnom súdnictve ísť do hĺbky sporu, či vykonávať dokazovanie, ktoré prislúcha súdu konajúcemu o veci samej. Preto ani názor krajského súdu vyslovený v tomto konaní o poskytnutí právnej pomoci nie je záväzný pre konanie a rozhodnutie o veci samej. Toto vyplýva aj z oddelenia subjektov rozhodujúcich o veci, ako aj rozhodujúcich o poskytnutí bezplatnej právnej pomoci, kedy druhý z orgánov nemá a nemôže mať k dispozícii taký komplexný prehľad o veci, aký má orgán, ktorý o nej koná. Preto sa môže zaoberať len tým, čo je zrejmé, pričom má však povinnosť vyplývajúcu mu z § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. a § 32, § 47 ods. 1 a § 3 Správneho poriadku, v rámci zákonom ustanovených medzí čo najpresnejšie zistiť skutočný stav veci, z neho vyvodíť právne závery a tieto riadne odôvodniť. Navrhovateľ uviedol, že pre nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z.z. nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama osebe nevyklučuje žiadateľa z nároku

na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. Rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je podľa navrhovateľa nutné brať do úvahy čl. 13 Ústavy SR tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom.

III.

Odporca sa k podanému odvolaniu navrhovateľa nevyjadril. Odvolanie mu bolo doručené dňa 14.04.2014.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Z obsahu administratívneho spisu senát odvolacieho súdu zistil, že navrhovateľ podal žiadosť o poskytnutie právnej pomoci vo veci o zaplatenie 233,81 €, zaplatený súdny poplatok vo výške 66,69 € a sumy, ktorá tvorí výživné, ktoré navrhovateľ platil od 23.04.2008 doposiaľ a odškodné za popieranie jeho práv vo výške 30.000 €. V uvedenej veci sa vedie konanie na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29S/48/2011. Z podanej žiadosti predložil doklady, bližšie špecifikované v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odporcu na str. 2, 3. V predmetnej veci podal navrhovateľ žalobu proti Sociálnej poisťovni, ktorou sa dožadoval zaplatenia sumy, podľa jeho názoru, za neoprávnene vykonané zrážky z jeho dôchodku z titulu výživného v prospech matky jeho detí po tom, čo Sociálnej poisťovni doručil právoplatný rozsudok o zrušení vyživovacej povinnosti na dcéru U. a požiadal o zastavenie zrážok. Podanou žalobou žiada odškodnenie jeho práv v tejto súvislosti, a to z titulu náhrady škody spôsobenej mu nezákonným postupom orgánu verejnej moci. Rozhodnutím sp. zn. 3N 166/12 zo dňa 22.02.2013 mu nebol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu, že nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, čím žiadateľ nespĺnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

Podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať

uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie.

Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Spornou skutočnosťou v prejednávanej veci je otázka posúdenia, či vo veci, s ktorou sa žiadateľ obrátil na Centrum právnej pomoci, možno konštatovať zrejmu bezúspešnosť (§ 8 zákona č. 327/2005 Z.z.), ktorá ho vylučuje z nároku na poskytnutie právnej pomoci poskytovanej odporcom podľa zákona č. 327/2005 Z.z.

Pojem zrejmej bezúspešnosti v spore bol v našom právnom poriadku pôvodne obsiahnutý len v § 138 ods. 1 O.s.p. v súvislosti s posudzovaním návrhu účastníka konania o oslobodení od platenia súdnych poplatkov, keď O.s.p. pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov vylučuje zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Občiansky súdny poriadok však konkrétne neupravuje, čo je potrebné pod týmto pojmom rozumieť. Zákon č. 327/2005 Z.z. príkladmo uvádza, načo je potrebné prihliadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže jednou z podmienok pre priznanie tohto nároku je, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Pri aplikácii § 138 O.s.p. všeobecné súdy judikovali, že o zrejmu bezúspešnosť ide najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené.

Krajský súd správne uviedol, že odporca nie je oprávnený hodnotiť dôkazy, tak ako to urobil v napadnutom rozhodnutí č. 3N 166/12 zo dňa 22.02.2013, keď sa zaoberal hodnotením odôvodnenosti navrhovateľom napádaného postupu Sociálnej poisťovne, ústredia. Týmto je oprávnený sa meritorne zaoberať len všeobecný súd, konajúci vo veci, za predpokladu, ak sú pre toto konanie splnené zákonné podmienky.

Senát odvolacieho súdu poukazuje na tú skutočnosť, že Centrum pri rozhodovaní o navrhovateľovej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci nepostupovalo správne z hľadiska hospodárnosti, najmä s

poukazom na § 15 ods. 1 a § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., keď ako aj odporca uviedol, že predtým ako je možné uplatniť nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. na súde, je potrebné ho predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného s príslušným orgánom. Bez podania tejto písomnej žiadosti na predbežné prerokovanie nároku, príslušný súd rozhodujúci vo veci takýto žalobný návrh zamietne ako predčasne podaný.

Centrum malo upozorniť navrhovateľa na vyššie uvedenú skutočnosť, že pred podaním žaloby na súd, musí najprv podať písomnú žiadosť na príslušný orgán. Nad rámec senát odvolacieho súdu uvádza, že Centrum mohlo odporučiť navrhovateľovi späťvzatie podanej žaloby a v zmysle predbežného prerokovania písomnej žiadosti zvážiť ďalší postup. Centrum formalistickým prístupom k podanej žiadosti a nepriznaním nároku na poskytnutie právnej pomoci vystavilo navrhovateľa riziku uplynutia subjektívnej trojročnej lehoty na uplatnenie nároku na náhradu škody v zmysle § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. aj vzhľadom na možnú dĺžku súdneho preskúmavacieho konania pred správnym súdom podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Za týchto okolností bol postup odporcu, v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky neprimerane formalistický, ak nepriznal navrhovateľovi nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu nemožnosti vylúčenia zrejmej bezúspešnosti sporu, nakoľko v konaní pred správnym orgánom predložil dôkazy, na základe ktorých si svoj nárok uplatňuje. Ich hodnotenie prináleží až všeobecnému súdu konajúcemu vo veci samej.

Najvyšší súd považuje za potrebné dodať, že pre nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z.z. nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama osebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z.

Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ak v preskúmanom prípade bolo potrebné a vhodné, aby Centrum PP vzhľadom na skutkový stav danej veci zvážilo, či navrhovateľovi nie je žiadúce poskytnúť za účelom ochrany jeho práv ochranu Centra v širšom rozsahu. Treba mať totiž na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvyššie nutné brať do úvahy čl. 13 Ústavy SR tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom.

S ohľadom na uvedené mal najvyšší súd za to, že je potrebné odvolaniu navrhovateľa vyhovieť a rozsudok krajského súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zmeniť (§ 250ja ods. 3 O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p.), napadnuté rozhodnutie odporcu z rovnakého dôvodu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V novom konaní odporca opätovne posúdi žiadosť navrhovateľa z hľadiska splnenia podmienok ustanovených v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., pričom vo vzťahu k zisťovaniu zrejmej bezúspešnosti je viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozsudku (§ 250r O.s.p.).

O trovách konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250k O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p. Keďže úspešnému navrhovateľovi trovy v konaní nevznikli, najvyšší súd mu nemohol priznať ich náhradu.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.